

مجموعه: اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

ساعات اجرا: ۲ ساعت در هفته (۳۴ ساعت در طول یک نوبت)

پیش نیاز: روشها و فنون تدریس (کلیات)

هدف: پس از پایان این درس انتظار می رود دانشجو مملمان، دانش نظری و مهارتهای عملی لازم در مورد اهمیت، اصول و شیوه های اندازه گیری و سنجش آموخته های دانش آموزان را کسب کنند.

مرفصل های درس:

فصل اول: کلیات

۱- تاریخچه و سیر تکوینی اندازه گیری و سنجش

۲- اهمیت و لزوم اندازه گیری و ارزشیابی در آموزش و پرورش

۳- مفهوم اندازه گیری و ارزشیابی و تفاوت آنها

۴- نقش ارزشیابی در فرآیند تدریس (ارزشیابی تشخیصی - ارزشیابی تکوینی - ارزشیابی مجموعی)

فصل دوم: رابطه ارزشیابی و هدفهای آموزشی

۱- اهمیت هدفهای آموزشی در فرآیند ارزشیابی

۲- مروری بر طبقه بندی هدفهای آموزشی (حوزه شناختی، حوزه عاطفی، حوزه روانی - حرکتی)

۳- ارزشیابی مطلوب یادگیری دانش آموزان

فصل سوم: ابزارهای اندازه گیری

۱- مشاهده

۲- مصاحبه

۳- پرسشنامه

۴- آزمون، شامل:

۴-۱- تعریف آزمون

۴-۲- هدفهای آزمون

۴-۳- انواع آزمون و کاربرد آنها، شامل:

- آزمون‌های پیشرفت تحصیلی

- آزمون‌های استعداد (به اختصار)

- آزمون‌های هوش (به اختصار)

- آزمون از نظر دقت ساخت، اجرا و هدف شامل:

- آزمون‌های گروهی، فردی

- کتبی، شفاهی، عملی، تلفیقی (انواع آزمون‌ها به لحاظ دروس با ماهیت متفاوت، دروس هنری تربیت بدنی

و...)

- معلم ساخته، استاندارد شده

- ملاکی، هنجاری

- انشایی، عینی

فصل چهارم: طراحی آزمون

- تعیین هدف‌های آموزشی درس

- رابطه هدف‌ها و محتوای درس

- ارائه نمونه‌هایی از جدول دو بعدی

فصل پنجم: تهیه پرسش‌های آزمون

- انواع پرسش‌های آزمون، شامل:

الف - پرسش‌های عینی

- پرسش‌های چندگزینه‌ای

- پرسش‌های صحیح - غلط

- پرسش‌های جورکردنی

- پرسش‌های کامل کردنی

- پرسش‌های کوتاه پاسخ

ب - پرسش‌های انشایی

- پرسش‌های انشایی گسترده پاسخ

- پرسش‌های انشایی محدود پاسخ

مقایسه پرسش‌های عینی و انشایی، مزایا و محدودیت‌های هر کدام

فصل ششم: مراحل انجام آزمون و نمره گذاری

- بازبینی پرسش‌های تهیه شده

- تنظیم پرسش‌ها در برگه آزمون

- شرایطی که در جلسه آزمون بایستی رعایت شود.

- اجرای آزمون

- تصحیح و نمره گذاری آزمون‌های عینی

- تصحیح و نمره گذاری آزمون‌های انشایی

فصل هفتم: کاربرد آمار در فرآیند ارزش‌یابی

- مقیاس‌های اندازه‌گیری شامل: طبقه‌ای (اسمی) - ترتیبی (رتبه‌ای) - فاصله‌ای - نسبی

- نظم رتبه‌ای و تعیین رتبه فرد در گروه

- جدول توزیع فراوانی و تعیین درصد فراوانی تراکمی

- رسم نمودارها

- شاخص‌های مقدار متوسط

- پراکندگی نمره‌ها

- مقایسه نمره‌ها با استفاده از انحراف استاندارد و میانگین

فصل هشتم: تجزیه و تحلیل نتایج آزمون

- تجزیه و تحلیل نتایج آزمون‌های عینی، تعیین سطح دشواری و قوه تمیز و نحوه عملکرد گزینه‌های انحرافی در

آزمون‌های چندگزینه‌ای

- تجزیه و تحلیل نتایج آزمون‌های انشایی، تعیین سطح دشواری و قوه تمیز.

فصل نهم: ویژگی‌های یک آزمون مناسب

- روایی آزمون و عوامل مؤثر در آن

- پایایی (اعتبار) آزمون و عوامل مؤثر در آن

- ارتباط روایی و پایایی

- عملی بودن آزمون

توصیه آموزشی: توصیه می شود در تدریس این درس دانشجو معلمان برای یکی امتحان درسی با توجه به مطالب ارائه شده در طول ترم و پیشرفت در مباحث یک برنامه امتحانی را طراحی و اجرا نموده و نتایج حاصل را مورد تحلیل آماری قرار دهند. بدیهی است کار عملی انجام شده بخشی از ارزش یابی این درس خواهد بود.

منابع اصلی:

- ۱- شیوه های ارزش یابی از آموخته های دانش آموزان - تألیف دکتر علی رضا کیامنش و دکتر حسن پاشاشرینی - کد ۱۰۰۳ - انتشارات سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی - وزارت آموزش و پرورش
- ۲- اندازه گیری های روانی و تربیتی و فن تهیه تست - تألیف حیدرعلی هومن - انتشارات سلسله میرشمس ۱۳۷۰

سایر منابع:

- ۱- اندازه گیری و سنجش پیشرفت تحصیلی - تألیف علی اکبر سیف - انتشارات آگاه
- ۲- سنجش و اندازه گیری و معیارهای تحلیلی ابزارهای آن در علوم تربیتی و روان شناسی - تألیف عزت اله نادری و مریم سیف نراقی - انتشارات معینی - ۱۳۷۰

